OHR HAGANUZ AND CHANUKAH

The *Ohr HaGanuz* is the light that originally illuminated creation on the first day of creation but was then concealed.

According to our Sages the world was created with ten utterances.[1] Light was created with the utterance וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר[2] – *"There shall be light; and there was light."*[3]

CONCEALING THE LIGHT

The Zohar asks why this utterance concludes with the words וַיְהִי אוֹר *and there was light* unlike all the other utterances that conclude וַיְהִי כֵּן – *and it was so*. The Zohar answers that this was because the light that actually came into Creation

Request this Paper (Members) Request this Paper (Guest) Sign up

1) אבות ה, א: בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. וברי"ה (לב, א; ובמגילה כא, ב): "רבי יוחנן אמר כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם, הי נינהו, ויאמר (ויאמר) דבראשית תשעה הוו! בראשית נמי מאמר הוא [ואף על גב דלא כתיב ביה "ויאמר יהי שמים" – כמאן דכתיב דמי, דבאמירה נמי איברי ולא בידים, רש"י] דכתיב בדבר ה' שמים נעשו" [במגילה מוסיף: "וברוח פיו כל צבאם"].

בשפת אמת (ר"ה שם) הקשה: "שמא הא דכתי' "בדבר ה' [שמים נעשו]" קאי אמאמר "יהי רקיע" [ולא "בראשית"], דהא כתי' "ויקרא אלקים לרקיע שמים" ועל זה כתיב "בדבר ה' שמים נעשו". אך יש לומר דכיון דמפורש בתורה לשון אמירה, לא הי' ראוי לכתוב בדבר ה' וע"כ צ"ל דקאי על בראשית שהוא כולל מאמר ודיבור".

והטורי אבן (ר"ה שם) הקשה: "פירש"י דבאמירה נברא ולא בידים. וקשה לי, הא אמר בפרק קמא דכתובות (דף ה') גדולה מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ דאלו במעשה שמים וארץ כתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ואלו במעשה ידיהם של צדיקים כתיב מקדש ה' כוננו ידיך, אלמא שמים וארץ בידים נברא ולא במאמר בלבד?"

וראה סה"מ תשל"ט (ועד הנחות התמימים, ברוקלין, תשמ"ג, ע' כט): "בתיבת בראשית יש שלשה פירושים, הת"א פי' בראשית - "בקדמין", דפירושו כתר, והת"י פי' בראשית - "בחוכמתא", דפירושו בחכמה, ובתקו"ז פי' בראשית - "ברא שית", דפירושו הששה מדות. וכל השלשה פירושים נכונים ואמיתים באמת לאמיתתם, דמהות ועצם ההתהוות הוא בקדמין מצד הכתר, הוא מה שעלה ברצונו ית' להוות העולמות, ואח"כ בעשרה מאמרות נברא העולם ובראשית נמי מאמר הוא, ההתהוות שע"י החכמה, ואח"כ ששת ימים עשה הוי' את השמים ואת הארץ, ואי' בזהר בששת לא כתיב אלא ששת לפי שהבריאה היא ע"י ששה מדות העליונות שע"י נבראו השמים והארץ.

ומזה מובן, דמה שפירש הבעש"ט דברא אלקים היינו לגלות הכוונה שבשם אלקים שע"י נבראו השמים והארץ, הנה לפי' הראשון דבראשית קאי על הכתר, הכוונה בזה היא לגלות את הכוונה הפנימית דההעלם דכתר, וכמבואר בפרדס דכתר הוא ההעלם הראשון על הא"ס, ולהפירוש הב' דבראשית בחוכמתא, הכוונה היא לגלות את ההעלם שבהשגה דבינה (דבינה נק' אלקים) על נקודת ההשכלה דחכמה, ולהפי' הג' דבראשית ברא שית, הכוונה היא לגלות את ההעלם שעל המדות שלמטה מהמדות".

2) אבל ראה רבינו בחיי (בראשית (א, ג): "ועל דרך הקבלה "יהי אור ויהי אור" אין תחילת הויית האור הזה במאמר הזה, כי כבר היה במאמר בראשית שהוא מאמר ראשון, ומזה אמרו חז"ל (ראש השנה לב.) בראשית נמי מאמר הוא, ובאותו מאמר היה האור מכוסה ועתה במאמר יהי אור גילה אותו והגבילו להתבונן בו, וזהו שרמזו לנו חכמי האמת (ספר הבהיר אות כה) יהי אור ויהי אור ויהי כן אין כתיב כאן אלא ויהי אור כבר היה במעשה".

3) בראשית (א, ג).